

være meget vanskeligt at bortforpagte de mindre Aulsbrug, som vilde opstaae efter mit Forslag, da troer jeg ikke at det er rigtigt. Jeg tilstaaer, at jeg anseer det for ønskelig, om Præsten selv vil drive sin Auling, naar den indskrænkes efter mit Forslag; men jeg troer ikke, at det vil have nogen Vanskelighed at bortforpagte den; den vil ofte fordeelagtig kunne lægges til et tilgrændsende Aulsbrug. Naar jeg nu vender mig til den ærede 3die Landssthingsmand for 5te Kreds (F. Nielsen), haaber jeg, at Thinget vil finde det rigtigt, at jeg ikke kan indlade mig paa at besvare Alt, hvad han har sagt, saameget mere, som det syntes, at endeel deraf er henvendt til mig personlig. Jeg skal derfor i al Korthed berøre de Punkter, som jeg troer vedkomme den foresliggende Sag. Naar han har meent, at Kirken og Sognekalendene have en Ret til at erkjendes i Eiendomsbesiddelse af Præstegaardsjorderne, saa kan jeg ikke erkjende det for rigtigt. Den lovgivende Magt er fuldt berettiget til at tage Bestemmelse om Præstegaardsjorderne, og naar den finder denne Lønningsmaade uhenigtsmæssig, og finder det hensigtsmæssigere at give Præsten Penge istedet, da at forandre det derhen. Den Lønningsmaade, hvorved man har givet Præsten Benyttelsen af Jord istedetfor Penge, er en Overlevering fra en Tid, da Forholdene ikke vare saa udviklede og Staten ikke saaledes organiseret, at der var Penge til at lønne Embedsmændene med. Det er ikke enestaaende for de Geistlige. Vi finde det samme ved Lehnsmændene, der nu ere blevne til Amtmænd. Vi have seet, at juridiske Embedsmænd have tildeels lønnet sig selv ved Sportulering, men vi ere komne bort fra disse Lønningsmaader. Jeg troer, at det er paa Tide, at vi ogsaa i disse Forhold komme bort derfra. Det nytter ikke at henge sig ved den Betragtning, at Jorden om 50 Aar vil have en større Værdi. Det er muligt, at det vil stee, og det er muligt, at det ikke bliver Tilfældet; men ialtfald kunne de nuværende Præster ikke leve af Udsigten til stigende Priser paa Jord for en fjern Fremtid. Ligeoverfor det formeentlige Tab ved Afhændelsen maa man stille den Betragtning, at ved Realisationen indvindes der piblibliffelige Fordele, som maae danne Mobbægten mod Tabet

af Udsigten til fjernere Gevinst. Det ærede Medlem lægger en særdeles Vægt paa Ordene: „Gaardmand“ og „Boelsmand“, som om det var Størrelsen af det Aulsbrug, en geistlig Mand driver, der bestemmer hans Stilling i Samsundet. Præsten er Sjælesørger og bliver hverken Gaardmand ved at drive en Gaard, eller Boelsmand, fordi han kun driver et Boelssted. Det er heller ikke rigtigt, naar han udtrykker sig saaledes, at man ikke „under Præsten“ mere end det og det. Jeg troer, at det vil erkjendes, at de Bestemmelser, der her foreslaaes, ikke have deres Oprindelse i den større eller mindre Villie til at unde Præsten Noget. Det er Hensynet til at træffe det, som man anseer for det Bedste for Præstens Stilling, Embedets Besørgelse og Staten i det Hele, der her gjør sig gjaldende. Hvad Præstegaardsbygningerne angaaer, som den ærede Landssthingsmand dvælede noget længere ved, da skal jeg bemærke, at Lovforslaget aldeles ikke indeholder det Mindste om, at Præstegaardene skulle omdannes til Pavilloner eller om at der skulde nægtes fornøden Plads til Heste. Det er Noget, den ærede Landssthingsmand har taget af sig selv.

Borgen: Den Minoritet, som til § 2 havde stillet et Endringsforslag, hvoraf en Deel berører det Samme, som er Gjenstand for den foreslaaede nye § 10, vil af de Forslag, som nu ere til Forhandling, kunne stemme for det under Afstemningspunkt 59 b. Jeg kan henholde mig til, hvad den ærede Forslagsstiller derom har ytret. Derimod ville vi ikke kunne stemme for Hovedforslaget i dets Heelhed, deels fordi vi ikke kunne billige den deri foreslaaede Sammensætning af Kommissionerne — vi savne nemlig et Element deri, som vi ikke kunne ønske borte — og deels fordi, saavidt vi skønne, den Maaade, hvorpaa Forholdet er foreslaaet ordnet, vil bringe endnu mere Uklarhed ind i Lønningerne; end der allerede findes i Regjeringens Udkast, idet den vil udvise Grændserne imellem de forskjellige Classer, og derimod mangfoldiggjøre Forskjellen imellem Raldene indenfor de enkelte Classers Grændser, derved nemlig, at Indtægterne af Præstegaardsavlingen vil forblive ved Embederne — en Indtægt, som i